

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

15. července 2021(*)

„Kasační opravný prostředek – Článek 194 odst. 1 SFEU – Zásada energetické solidarity – Směrnice 2009/73/ES – Vnitřní trh se zemním plynem – Článek 36 odst. 1 – Rozhodnutí Evropské komise o přezkumu podmínek pro výjimku z pravidel týkajících se přístupu třetích osob a regulace sazeb udělenou plynovodu OPAL na základě žádosti německého regulačního orgánu – Žaloba na neplatnost“

Ve věci C-848/19 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 20. listopadu 2019,

Spolková republika Německo, zastoupená J. Möllem a D. Klebsem, jako zmocněnci, ve spolupráci s H. Hallerem, T. Heitlingem, L. Reiser a V. Vacha, Rechtsanwälte,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

příčemž dalšími účastnicemi řízení jsou:

Polská republika, zastoupená B. Majczynou, M. Kawnikem a M. Nowackim, jako zmocněnci,

žalobkyně v prvním stupni,

Evropská komise, zastoupená O. Beynet a K. Herrmann, jako zmocněnkyněmi,

žalovaná v prvním stupni,

Lotyšská republika, zastoupená původně K. Pommere, V. Soņeca a E. Bārdiņšem, poté K. Pommere, V. Kalniņa a E. Bārdiņšem, jako zmocněnci,

Litevská republika, zastoupená R. Dzikovičem a K. Dieninise, jako zmocněnci,

vedlejší účastnice řízení v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, E. Regan, N. Piçarra a A. Kumin, předsedové senátů, C. Toader (zpravodajka), D. Šváby, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe, P. G. Xuereb, L. S. Rossi a I. Jarukaitis, soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 13. ledna 2021,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 18. března 2021,

vydává tento

Rozsudek

- 1 V rámci kasačního opravného prostředku se Spolková republika Německo domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 10. září 2019, *Polsko v. Komise* (T-883/16, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2019:567), kterým Tribunal zrušil rozhodnutí Komise C(2016) 6950 final ze dne 28. října 2016 (dále jen „sporné rozhodnutí“), o přezkumu podmínek stanovených na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/55/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 98/30/ES (Úř. věst. 2003, L 176, s. 57; Zvl. vyd. 12/02, s. 230) pro výjimku z pravidel týkajících se přístupu třetích osob a regulace sazeb udělenou propojovací trase plynovodu z Baltského moře (dále jen „plynovod OPAL“).

Právní rámec

Unijní právo

- 2 Směrnice 2003/55 byla zrušena a nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES (Úř. věst. 2009, L 211, s. 94).

- 3 Článek 32 směrnice 2009/73, nadepsaný „Přístup třetích osob“, který má totožné znění jako článek 18 směrnice 2003/55, stanoví:

„1. Členské státy zabezpečí zavedení systému pro přístup třetích osob k přepravní a distribuční soustavě a zařízení [na zkapalněný zemní plyn (LNG)] na základě zveřejněných sazeb použitelných na všechny oprávněné zákazníky, včetně dodavatelských podniků, a používaných objektivně a bez diskriminace mezi uživateli soustavy. Členské státy zajistí, aby tyto sazby nebo metody pro jejich výpočet schválil před vstupem v platnost podle článku 41 regulační orgán uvedený v čl. 39 odst. 1 a aby tyto sazby, a případně metodiky, jsou-li schváleny jen metodiky, byly před vstupem v platnost zveřejněny.

2. Provozovatelé přepravní soustavy musí mít přístup k síti jiných provozovatelů přepravní soustavy, pokud je to nezbytné pro plnění jejich úkolů, včetně pokud jde o přeshraniční přepravu.

3. Tato směrnice nebrání uzavírání dlouhodobých smluv, pokud jsou v souladu s pravidly Společenství v oblasti hospodářské soutěže.“

- 4 Článek 36 směrnice 2009/73, nadepsaný „Nová infrastruktura“, kterým byl nahrazen článek 22 směrnice 2003/55, zní takto:

„1. Větším novým plynárenským infrastrukturám, například propojovacímu vedení, zařízením LNG a skladovacím zařízení mohou být na základě žádosti uděleny na vymezenou dobu výjimky z článků 9, 32, 33 a 34 a čl. 41 odst. 6, 8 a 10 za těchto podmínek:

- a) investice musí zlepšit hospodářskou soutěž v dodávkách plynu a bezpečnost dodávek;
- b) úroveň rizika spojeného s investicí musí být taková, že k investici by bez udělení výjimky nedošlo;

- c) infrastruktura musí být vlastněna fyzickou nebo právnickou osobou, která je alespoň ve své právní formě oddělena od provozovatelů soustav, v jejichž soustavách bude infrastruktura vybudována;
- d) od uživatelů dané infrastruktury budou vybírány poplatky; a
- e) výjimka nesmí být na újmu hospodářské soutěži nebo efektivnímu fungování vnitřního trhu se zemním plynem nebo účinnému fungování regulované soustavy, ke které je infrastruktura připojena.

[...]

3. [Vnitrostátní] [r]egulační orgán [...] může v jednotlivých případech rozhodnout o výjimkách uvedených v odstavcích 1 a 2.

[...]

6. Výjimka se může vztahovat k celé kapacitě nebo části kapacity nové infrastruktury nebo stávající infrastruktury s významně zvýšenou kapacitou.

Při rozhodování o udělení výjimky musí být v každém jednotlivém případě posouzena potřeba stanovit podmínky ohledně délky trvání výjimky a nediskriminačního přístupu k infrastruktuře. Při rozhodování o těchto podmínkách se zejména zohlední dodatečná kapacita, která má být vybudována, nebo změny stávající kapacity, časový horizont projektu a vnitrostátní podmínky.

[...]

8. Regulační orgán předá Komisi kopii každé žádosti o výjimku neprodleně po jejím obdržení. Příslušný orgán Komisi neprodleně oznámí rozhodnutí společně se všemi důležitými informacemi, které se k němu vztahují. Tyto informace mohou být Komisi předloženy v souhrnné podobě, aby mohla Komise přijmout podložené rozhodnutí. Tyto informace obsahují zejména

- a) přesné důvody, na jejichž základě regulační orgán nebo členský stát udělil nebo zamítl výjimku, spolu s odkazem na přesný právní základ, na němž se toto rozhodnutí zakládá[spolu s odkazem na odstavec 1 a jeho příslušné písmeno či písmena, na nichž se toto rozhodnutí zakládá], včetně finančních údajů odůvodňujících potřebu výjimky;
- b) vypracovanou analýzu dopadu udělení výjimky na hospodářskou soutěž a efektivní fungování vnitřního trhu se zemním plynem;
- c) důvody pro délku trvání výjimky a podíl na celkové kapacitě dotyčné plynárenské infrastruktury, pro kterou je výjimka udělena;
- d) výsledek konzultací s dotčenými regulačními orgány, pokud se výjimka vztahuje na propojovací vedení; a
- e) přínos infrastruktury k diverzifikaci dodávek plynu.

9. Ve lhůtě dvou měsíců, ode dne obdržení [ode dne následujícího po obdržení] oznámení, může Komise přijmout rozhodnutí ukládající regulačnímu orgánu, aby rozhodnutí o udělení výjimky změnil nebo zrušil. Pokud si Komise vyžádá doplňující informace, může být tato dvouměsíční lhůta prodloužena o další dva měsíce. Tato dodatečná lhůta začíná běžet prvním dnem po obdržení

úplných informací. Původní dvouměsíční lhůta může být rovněž prodloužena se společným souhlasem Komise a regulačního orgánu.

[...]

Regulační orgán do jednoho měsíce splní rozhodnutí Komise o změně nebo zrušení rozhodnutí o výjimce a uvědomí o tom Komisi.

[...]“

Německé právo

- 5 Ustanovení § 28a odst. 1 Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (Energiewirtschaftsgesetz – EnWG) (zákon o zásobování elektrickou energií a plynem) ze dne 7. července 2005 (BGBl. 2005 I, s. 1970), ve znění použitelném na skutkový stav v projednávané věci, umožňuje Bundesnetzagentur (Spolková agentura pro sítě, Německo) mimo jiné vyjmout propojovací vedení mezi Německem a jinými státy z působnosti ustanovení o přístupu třetích osob. Podmínky pro použití tohoto § 28a v podstatě odpovídají podmínkám čl. 36 odst. 1 směrnice 2009/73.

Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

- 6 Pro potřeby tohoto řízení lze skutečnosti předcházející sporu, jak jsou uvedeny v bodech 5 až 18 napadeného rozsudku, shrnout následovně.
- 7 Dne 13. března 2009 Spolková agentura pro sítě informovala Komisi o dvou rozhodnutích ze dne 25. února 2009, podle nichž bylo na 22 let vyloučeno použití pravidel pro přístup třetích osob stanovených v článku 18 směrnice 2003/55, která byla převzata do článku 32 směrnice 2009/73, a sazebních pravidel stanovených v čl. 25 odst. 2 až 4 prvně uvedené směrnice na přeshraniční přepravní kapacity projektu plynovodu OPAL, který je pozemní částí plynovodu Nord Stream 1 na západě. Obě rozhodnutí se týkala podílů držených dvěma vlastníky plynovodu OPAL. 80 % podíl na plynovodu OPAL provozuje společnost OPAL Gastransport GmbH & Co. KG (dále jen „společnost OGT“), která patří jednomu z těchto dvou vlastníků.
- 8 Komise rozhodnutím C(2009) 4694 ze dne 12. června 2009 Spolkovou agenturu pro sítě na základě čl. 22 odst. 4 třetího pododstavce směrnice 2003/55, nyní čl. 36 odst. 9 směrnice 2009/73, vyzvala, aby svá rozhodnutí ze dne 25. února 2009 změnila s tím, že do nich doplní dvě podmínky. Podle první z nich si podnik v dominantním postavení na jednom či několika velkých trzích se zemním plynem nesměl rezervovat v průběhu jednoho roku více než 50 % přepravní kapacity plynovodu OPAL na českých hranicích. V rámci druhé podmínky byla z tohoto limitu zavedena výjimka – bylo možno jej překročit v případě, že dotčený podnik uvolní trhu na základě otevřeného, transparentního a nediskriminačního řízení z plynovodu OPAL plyn v objemu 3 miliardy m³ za rok, pokud společnost provozující plynovod nebo podnik, který je povinen realizovat program, zajistí dostupnost odpovídajících přepravních kapacit a volný výběr výstupního bodu a pokud podoba programů uvolňování plynu a postoupení kapacit bude podléhat schválení ze strany Spolkové agentury pro sítě.
- 9 Dne 7. července 2009 Spolková agentura pro sítě svá rozhodnutí ze dne 25. února 2009 změnila tak, že je přizpůsobila uvedeným podmínkám, a na základě směrnice 2003/55 udělila výjimku z pravidel týkajících se přístupu třetích osob a regulace sazeb na 22 let.

- 10 Technické řešení plynovodu OPAL, který byl uveden do provozu dne 13. července 2011, umožňuje dodávky zemního plynu ve vstupním bodě tohoto plynovodu u Greifswaldu (Německo) pouze plynovodem Nord Stream 1, jež užívá skupina Gazprom k přepravě plynu z ruských nalezišť. Vzhledem k tomu, že Gazprom nezahájila program uvolňování plynu, jak bylo stanoveno v rozhodnutí C(2009) 4694, nebylo oněch nerezervovaných 50 % kapacity plynovodu OPAL nikdy využito.
- 11 Dne 12. dubna 2013 společnosti OGT, OAO Gazprom a Gazprom Export OOO formálně požádaly Spolkovou agenturu pro sítě, aby změnila některá ustanovení o výjimce udělené v jejích rozhodnutích ze dne 25. února 2009.
- 12 V návaznosti na tuto žádost Spolková agentura pro sítě dne 13. května 2016 oznámila Komisi na základě článku 36 směrnice 2009/73 svůj záměr změnit některá ustanovení výjimky udělené v rozhodnutích ze dne 25. února 2009 stran části plynovodu OPAL provozované společností OGT. Změna zamýšlená Spolkovou agenturou pro sítě v zásadě spočívala v nahrazení omezení kapacit, jež mohly být rezervovány podniky v dominantním postavení, stanoveného na základě rozhodnutí C(2009) 4694, povinností společnosti OGT nabídnout v aukci nejméně 50 % provozní kapacity ve výstupním bodě v obci Brandov (Česká republika).
- 13 Dne 28. října 2016 přijala Komise na základě čl. 36 odst. 9 směrnice 2009/73 sporné rozhodnutí určené Spolkové agentuře pro sítě, které bylo zveřejněno na internetových stránkách Komise dne 3. ledna 2017.
- 14 Komise v tomto rozhodnutí schválila změny režimu výjimky, jež plánovala Spolková agentura pro sítě, s výhradou některých změn, a to zejména následujících: 1. původní nabídka kapacit poskytnutých v aukci byla omezena na 3 200 000 kWh/h (přibližně 2,48 miliardy m³ za rok) volně přidělitelných pevných kapacit a na 12 664 532 kWh/h (přibližně 9,83 miliardy m³ za rok) dynamicky přidělitelných pevných kapacit, 2. objem volně přidělitelných pevných kapacit poskytnutých v aukci měl být pro následující rok zvýšen, pokud poptávka překročí během roční aukce 90 % nabízené kapacity, a zvýšení mělo být provedeno po částech o objemu 1 600 000 kWh/h (přibližně 1,24 miliardy m³ za rok) až do výše 6 400 000 kWh/h (přibližně 4,97 miliardy m³ za rok), a 3. podnik nebo skupina podniků, které měly v České republice dominantní postavení nebo kontrolovaly více než 50 % plynu přiváděného do Greifswaldu, se mohly účastnit aukce volně přidělitelných pevných kapacit pouze ve vyšší základní ceny, která nesměla být v témže roce vyšší než průměrná základní cena regulovaného sazebníku pro přenosovou soustavu přepravující plyn ze zóny Gaspool, která zahrnuje sever a východ Německa, do České republiky u srovnatelných produktů.
- 15 Spolková agentura pro sítě dne 28. listopadu 2016 v souladu se sporným rozhodnutím změnila výjimku, kterou udělila ohledně podílu plynovodu OPAL provozovaného společností OGT rozhodnutím ze dne 25. února 2009, a uzavřela s tímto podnikem veřejnoprávní smlouvu, která má podle německého práva platnost správního rozhodnutí.

Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

- 16 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 16. prosince 2016 podala Polská republika žalobu znějící na zrušení sporného rozhodnutí.
- 17 Polská republika uplatnila na podporu žaloby šest žalobních důvodů, z nichž první vycházel z porušení čl. 36 odst. 1 písm. a) směrnice 2009/73, ve spojení s čl. 194 odst. 1 písm. b) SFEU,

a z porušení zásady solidarity; druhý vycházel z nedostatku pravomoci Komise a z porušení čl. 36 odst. 1 této směrnice; třetí vycházel z porušení čl. 36 odst. 1 písm. b) uvedené směrnice; čtvrtý z porušení čl. 36 odst. 1 písm. a) a e) téže směrnice; pátý z porušení mezinárodních úmluv, jejichž stranou je Evropská unie, a šestý z porušení zásady právní jistoty.

- 18 Tribunál povolil vedlejší účastenství Spolkové republiky Německo na podporu návrhových žádání Komise a vedlejší účastenství Lotyšské republiky a Litevské republiky na podporu návrhových žádání Polské republiky.
- 19 Tribunál napadeným rozsudkem sporné rozhodnutí zrušil na základě prvního žalobního důvodu, přičemž k ostatním vzneseným žalobním důvodům se nevyjádřil, a rozhodl, že Komise ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Polskou republikou.
- 20 V rámci posuzování prvního žalobního důvodu Tribunál poté, co v bodě 60 napadeného rozsudku tento žalobní důvod v rozsahu, v němž byl založen na čl. 36 odst. 1 písm. a) směrnice 2009/73, zamítl jako irelevantní, konstatoval, že sporné rozhodnutí bylo přijato v rozporu se zásadou energetické solidarity, jak je vyjádřena v čl. 194 odst. 1 SFEU. Pokud jde o rozsah zmíněné zásady, Tribunál v bodech 72 a 73 napadeného rozsudku uvedl, že tato zásada zahrnuje obecnou povinnost Unie a členských států zohlednit zájmy všech subjektů, které mohou být dotčeny, takže Unie a členské státy musí při výkonu svých pravomocí v rámci politiky Unie v oblasti energetiky vynaložit úsilí k tomu, aby nepřijímaly opatření, jimiž by mohly být tyto zájmy dotčeny, pokud jde o bezpečnost dodávek, jejich ekonomickou a politickou životaschopnost a diverzifikaci zdrojů dodávek, aby tak fakticky projevil svou provázanost a solidaritu.
- 21 Při posuzování toho, zda sporné rozhodnutí bylo se zásadou energetické solidarity v rozporu, Tribunál v bodech 81 a 82 napadeného rozsudku konstatoval, že toto rozhodnutí ji porušuje, jelikož zaprvé Komise neposoudila dopady změny režimu provozování plynovodu OPAL na bezpečnost dodávek do Polska a zadruhé není zřejmé, že tento orgán zkoumal, jaké důsledky by přeměrování části objemů zemního plynu dosud přepravovaných plynovody Jamal a Braterstwo na tranzitní cestu Nord Stream 1/OPAL mohlo ve střednědobém horizontu mít zejména pro energetickou politiku Polské republiky, ani že tyto účinky poměřil se zvýšením bezpečnosti dodávek na unijní úrovni, na něž poukazoval.

Návrhová žádání účastnic řízení

- 22 Spolková republika Německo navrhuje, aby Soudní dvůr:
- napadený rozsudek zrušil,
 - vrátil věc Tribunálu,
 - rozhodl, že o nákladech řízení bude rozhodnuto později.
- 23 Polská republika navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zamítl kasační opravný prostředek v plném rozsahu jako neopodstatněný a třetí důvod kasačního opravného prostředku odmítl jako nepřipustný a
 - uložil Spolkové republice Německo náhradu nákladů řízení.
- 24 Vedlejší účastnice řízení v prvním stupni Lotyšská republika a Litevská republika navrhují, aby

Soudní dvůr kasační opravný prostředek zamítl.

- 25 Komise, která nepředložila kasační odpověď podle článku 172 jednacího řádu Soudního dvora, během ústní části řízení před Soudním dvorem navrhla, aby Soudní dvůr vyhověl prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

- 26 Na podporu kasačního opravného prostředku uplatňuje Spolková republika Německo pět důvodů.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku vycházejícímu z nesprávného právního posouzení zásady energetické solidarity

Argumentace účastnic řízení

- 27 V rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka tvrdí, že na rozdíl od toho, jak Tribunál rozhodl v bodě 70 napadeného rozsudku, zásada energetické solidarity zakotvená v čl. 194 odst. 1 SFEU nemá závazný účinek v tom smyslu, že nezahrnuje práva a povinnosti Unie a členských států. Podle Spolkové republiky Německo se jedná o abstraktní, ryze politický pojem, a nikoli o právní kritérium, na jehož základě by mohla být posuzována platnost aktu přijatého unijním orgánem. Taková zásada se může stát právním kritériem, které výkonné orgány musí provádět a uplatňovat, pouze na základě konkretizace v sekundárním právu. To vyplývá ze skutečnosti, že účelem primárního práva není stanovit právní kritéria, kterých se lze dovolávat před soudem, ale politicky vymezit obecný rámec, v němž se rozvíjí Unie i její cíle, přičemž tyto cíle jsou sledovány a konkretizovány v nařízeních a směrnicích.
- 28 Podle navrhovatelky Komise nepochybně, když zkoumala požadavky čl. 36 odst. 1 směrnice 2009/73, jelikož toto ustanovení je jediným kritériem pro přezkum legality sporného rozhodnutí. Uvedené ustanovení, které dává zásadě energetické solidarity konkrétní právní obsah, vyžaduje, aby byla ověřena pouze bezpečnost dodávek. Jiných abstraktních aspektů zásady energetické solidarity se naproti tomu před soudem dovolávat nelze.
- 29 Spolková republika Německo kromě toho tvrdí, že neexistují žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že Komise má coby výkonný orgán Unie na základě zásady energetické solidarity jako takové nějakou povinnost, která by překračovala rámec konkretizace této zásady obsažené v čl. 36 odst. 1 směrnice 2009/73; tato zásada je totiž závazná nanejvýš pro unijního normotvůrce.
- 30 Polská republika, podporovaná Lotyšskou republikou a Litevskou republikou, tvrdí, že první důvod kasačního opravného prostředku není opodstatněný.
- 31 Polská republika konkrétně tvrdí, že zásada energetické solidarity, na kterou je poukázáno v čl. 194 odst. 1 SFEU, je konkrétním vyjádřením obecné zásady solidarity mezi členskými státy. Podle tohoto členského státu mají obecné zásady v hierarchii pramenů unijního práva stejnou váhu jako primární právo. Polská republika v tomto ohledu uvádí, že akty sekundárního práva musí být vykládány ve světle uvedené zásady a v tomto světle musí být posuzována i jejich legalita. Tvrzení Spolkové republiky Německo, že čl. 36 odst. 1 směrnice 2009/73 představuje jediné kritérium pro přezkum legality sporného rozhodnutí, je tudíž nesprávné.
- 32 Podle Polské republiky tedy zásada solidarity zavazuje nejen členské státy, ale i unijní orgány, včetně Komise, která jakožto strážkyně primárního práva musí dbát na obecný zájem Unie.

- 33 Polská republika kromě toho tvrdí, že bezpečnost dodávek plynu v Unii, která je jedním z cílů politiky Unie v oblasti energetiky, musí být zajištěna v souladu se zásadou solidarity stanovenou v čl. 194 odst. 1 SFEU, přičemž tato zásada je kritériem pro posouzení legality opatření přijatých unijními orgány, v projednávaném případě sporného rozhodnutí. Z toho vyplývá, že argumenty Spolkové republiky Německo, jejichž cílem je omezit rozsah uvedené zásady na ryze politický pojem, nejsou opodstatněné.
- 34 Lotyšská republika tvrdí, že se Spolková republika Německo neprávem snaží zúžit rozsah a působnost zásady energetické solidarity, ačkoliv čl. 194 odst. 1 SFEU, který je ustanovením primárního práva, ukládá členským státům a unijním orgánům povinnosti. Tato zásada členským státům brání přijmout určitá opatření, která by narušovala fungování Unie. Komise v tomto ohledu musí dbát na to, aby členské státy při provádění čl. 36 odst. 8 směrnice 2009/73 dodržovaly zásadu energetické solidarity.
- 35 Kvalifikaci zásady energetické solidarity, k níž se přiklání navrhovatelka v kasačním opravném prostředku, zpochybňuje i Litevská republika. Podle tohoto členského státu tato zásada vychází ze zásady loajální spolupráce zakotvené v čl. 4 odst. 3 SEU a ze zásady solidarity zakotvené v čl. 3 odst. 3 SEU. Zásady energetické solidarity se coby obecné zásady unijního práva lze v rámci soudního přezkumu legality rozhodnutí Komise na základě článku 263 SFEU dovolávat.
- 36 Na jednání Soudní dvůr vyzval Komisi, aby se vyjádřila k prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku. Tento orgán potvrdil, že souhlasí s argumentací Spolkové republiky Německo v tom směru, že zásada energetické solidarity není samostatným právním kritériem, jehož se lze dovolávat při posuzování legality určitého aktu. Podle Komise je tato zásada závazná pouze pro unijního normotvůrce při přijímání aktu sekundárního práva. Komise je jakožto výkonný orgán vázána pouze požadavky stanovenými v čl. 36 odst. 1 písm. a) směrnice 2009/73 a ze zásady energetické solidarity může vyplynout pouze kritérium, v jehož světle jsou vykládány normy sekundárního práva.

Závěry Soudního dvora

- 37 Článek 194 odst. 1 SFEU stanoví, že v rámci vytváření a fungování vnitřního trhu a s přihlédnutím k potřebě chránit a zlepšovat životní prostředí má politika Unie v oblasti energetiky v duchu solidarity mezi členskými státy za cíl zajistit fungování trhu s energií, zajistit bezpečnost dodávek energie v Unii, podporovat energetickou účinnost a úspory energie, jakož i rozvoj nových a obnovitelných energií a podporovat propojení energetických sítí (rozsudek ze dne 4. května 2016, Komise v. Rakousko, C-346/14, EU:C:2016:322, bod 72 a citovaná judikatura).
- 38 Duch solidarity mezi členskými státy zmíněný v tomto ustanovení je v oblasti energetiky konkrétním vyjádřením zásady solidarity, která sama o sobě představuje jednu ze základních zásad unijního práva.
- 39 Kromě čl. 194 odst. 1 SFEU totiž na zásadu solidarity poukazuje několik ustanovení Smluv. Pokud jde o Smlouvu o EU, v její preambuli členské státy prohlašují, že založením Unie chtějí „prohloubit solidaritu mezi svými národy“. Solidarita je zmíněna i v článku 2 SEU jako jeden z rysů společnosti založené na hodnotách společných členským státům a v čl. 3 odst. 3 třetím pododstavci SEU, podle něhož Unie podporuje mimo jiné i solidaritu mezi členskými státy. Podle čl. 21 odst. 1 SEU je solidarita také jednou ze zásad vnější činnosti Unie a podle čl. 24 odst. 2 a 3 SEU patří mezi pravidla společné zahraniční a bezpečnostní politiky coby „vzájemná politická solidarita“ mezi členskými státy.

- 40 Pokud jde o Smlouvu o FEU, její čl. 67 odst. 2 výslovně zmiňuje solidaritu mezi členskými státy v oblasti azylu, přistěhovalectví a ochrany vnějších hranic, přičemž uplatňování této zásady v dané oblasti je potvrzeno v článku 80 SFEU. V hlavě VIII třetí části Smlouvy o FEU, konkrétně v kapitole 1 věnované hospodářské politice, je na duchu solidarity mezi členskými státy výslovně odkázáno v čl. 122 odst. 1 SFEU; uvedena je ještě v článku 222 SFEU, podle kterého Unie a její členské státy jednájí společně v duchu solidarity, pokud je některý členský stát cílem teroristického útoku nebo obětí nějaké pohromy.
- 41 Z toho vyplývá – jak správně uvedl Tribunál v bodě 69 napadeného rozsudku – že zásada solidarity je základem celého unijního právního systému (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 7. února 1973, Komise v. Itálie, 39/72, EU:C:1973:13, bod 25, a ze dne 7. února 1979, Komise v. Spojené království, 128/78, EU:C:1979:32, bod 12) a že úzce souvisí se zásadou loajální spolupráce zakotvenou v čl. 4 odst. 3 SEU, podle níž se Unie a členské státy navzájem respektují a pomáhají si při plnění úkolů vyplývajících ze Smluv. Soudní dvůr v tomto ohledu zejména rozhodl, že tato zásada ukládá nejen členským státům, aby přijaly všechna vhodná opatření k zajištění působnosti a účinnosti unijního práva, ale ukládá rovněž unijním orgánům vzájemnou povinnost loajální spolupráce s členskými státy (rozsudek ze dne 8. října 2020, Union des industries de la protection des plantes, C-514/19, EU:C:2020:803, bod 49 a citovaná judikatura).
- 42 Pokud jde o údajnou abstraktní povahu zásady solidarity, které se dovolává Spolková republika Německo na podporu tvrzení, že tuto zásadu nelze použít v rámci přezkumu legality aktů Komise, je třeba zdůraznit, že Soudní dvůr – jak uvedl generální advokát v bodě 69 svého stanoviska – na zásadu solidarity uvedenou v článku 80 SFEU výslovně poukázal, když v podstatě konstatoval, že členské státy nesplnily některé povinnosti vyplývající z unijního práva v oblasti kontrol na hranicích, azylu a přistěhovalectví [rozsudky ze dne 6. září 2017, Slovensko a Maďarsko v. Rada, C-643/15 a C-647/15, EU:C:2017:631, bod 291, jakož i ze dne 2. dubna 2020, Komise v. Polsko, Maďarsko a Česká republika (Dočasný mechanismus relokační žadatelů o mezinárodní ochranu), C-715/17, C-718/17 a C-719/17, EU:C:2020:257, body 80 a 181].
- 43 Na základě žádné skutečnosti přitom nelze mít za to, že by zásada solidarity uvedená v čl. 194 odst. 1 SFEU nemohla mít jako taková pro členské státy a unijní orgány závazný právní účinek. Jak uvedl generální advokát v bodech 76 a 77 svého stanoviska, tato zásada naopak je, jak plyne ze samotného znění a struktury tohoto ustanovení, základem všech cílů politiky Unie v oblasti energetiky, jež sdružuje do soudržného celku.
- 44 Z toho zejména vyplývá, že akty přijaté unijními orgány, včetně aktů Komise v rámci této politiky, musí být vykládány ve světle zásady energetické solidarity a v tomto světle musí být posuzována i jejich legalita.
- 45 Argumentace Spolkové republiky Německo, že zásada energetické solidarity může být závazná nanejvýš pro unijního normotvůrce, a ne pro Komisi coby výkonný orgán, v tomto ohledu nemůže obstát. Tato zásada, podobně jako obecné zásady unijního práva, je kritériem pro posouzení legality opatření přijatých unijními orgány.
- 46 Na rozdíl od argumentace Spolkové republiky Německo, podle níž zásadu energetické solidarity konkretizuje v sekundárním právu čl. 36 odst. 1 směrnice 2009/73, a proto je třeba legalitu sporného rozhodnutí přezkoumat pouze z hlediska tohoto článku, je tedy třeba konstatovat, že v rámci politiky Unie v oblasti energetiky se v rámci vytváření a fungování vnitřního trhu se zemním plynem lze této zásady dovolávat.
- 47 Jak uvedl generální advokát v bodech 76 a 104 svého stanoviska, uvedenou zásadu kromě toho

nelze zaměřovat s požadavkem na zajištění bezpečnosti dodávek uvedeným v čl. 36 odst. 1 směrnice 2009/73, který je pouze jedním z projevů zásady energetické solidarity, ani ji na tento požadavek omezovat, jelikož čl. 194 odst. 1 SFEU v písmenech a) až d) uvádí čtyři různé cíle, které v duchu solidarity mezi členskými státy sleduje politika Unie v oblasti energetiky. Zmíněný čl. 36 odst. 1 této směrnice totiž nelze vykládat v tom smyslu, že by rozsah zásady energetické solidarity uvedené v čl. 194 odst. 1 SFEU, kterou se – jak bylo zdůrazněno v bodě 43 tohoto rozsudku – řídí celá politika Unie v oblasti energetiky, omezoval.

- 48 Pokud tedy zásada energetické solidarity není zmíněna v čl. 36 odst. 1 směrnice 2009/73, Komisi to nezprošťuje povinnosti zkoumat dopad této zásady na opatření zavádějící výjimky, která byla přijata sporným rozhodnutím.
- 49 Z výše uvedeného vyplývá, že Tribunál v bodě 70 napadeného rozsudku správně rozhodl, že zásada solidarity zahrnuje práva a povinnosti Unie i členských států, přičemž Unie má povinnost solidarity vůči členským státům a členské státy mají povinnost solidarity mezi sebou a ve vztahu ke společnému zájmu Unie a jejím politikám.
- 50 Tento závěr není zpochybněn argumentací, kterou uvedla na jednání Komise a podle níž neobdržela informace o riziku pro bezpečnost dodávek na polském trhu s plynem, což odůvodňuje, proč ve sporném rozhodnutí není zásada energetické solidarity zohledněna.
- 51 Skutečnost, že nedošlo ke spontánnímu poskytnutí informací o rizicích pro bezpečnost dodávek na polském trhu s plynem, totiž postup Komise, která neposoudila, jaký dopad může mít sporné rozhodnutí na trh s plynem členských států, které by mohly být v dané věci dotčeny, nemůže odůvodnit.
- 52 Zásada energetické solidarity ve spojení se zásadou loajální spolupráce v této souvislosti vyžaduje, aby Komise při přijímání rozhodnutí na základě článku 36 směrnice 2009/73 ověřila, zda nedochází k ohrožení dodávek plynu na trzích členských států.
- 53 Jak kromě toho uvedl generální advokát v bodě 116 svého stanoviska, zásada energetické solidarity vyžaduje, aby unijní orgány, včetně Komise, vyvážily dotčené zájmy ve světle této zásady s přihlédnutím k zájmům jak členských států, tak celé Unie.
- 54 S ohledem na výše uvedené musí být první důvod kasačního opravného prostředku zamítnut jako neopodstatněný.

Ke druhému důvodu kasačního opravného prostředku vycházejícímu z neuplatnitelnosti zásady energetické solidarity

Argumentace účastnic řízení

- 55 V rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku Spolková republika Německo tvrdí, že se Tribunál v bodě 72 napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení, když konstatoval, že zásada solidarity zahrnuje obecnou povinnost Unie a členských států zohlednit při výkonu svých příslušných pravomocí všechny zájmy, které mohou být dotčeny.
- 56 Podle navrhovatelky Tribunál nezohlednil skutečnost, že je zásada energetické solidarity nouzovým mechanismem, který lze použít pouze ve výjimečných případech a v takových případech s sebou nese povinnost bezpodmínečné pomoci související s „bezpodmínečnou loajalitou“. Zohlednění této zásady nad rámec výjimečných případů by vedlo k tomu, že v rámci Unie by byl narušen nebo znemožněn proces přijímání rozhodnutí, jelikož sladit různé názory a cíle lze pouze zřídka. Tak je

tomu i v projednávaném případě, jelikož zájmy Polské republiky se v kontextu sporného rozhodnutí liší od zájmů Spolkové republiky Německo.

- 57 Uvedená zásada tedy s sebou nese pouze povinnost pomoci v případě nějaké pohromy nebo krize. Tento výklad je podle navrhovatelky potvrzen i čl. 3 odst. 3 SEU ve spojení s článkem 222 SFEU.
- 58 I když v okamžiku přijetí sporného rozhodnutí ještě nebylo použitelné nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010 (Úř. věst. 2017, L 280, s. 1), článek 13 tohoto nařízení podle názoru navrhovatelky dokládá, že povinnost pomoci vyplývající ze zásady energetické solidarity lze uplatnit až v krajním případě absolutní nouze.
- 59 Spolková republika Německo se domnívá, že sporné rozhodnutí v takovém stavu nouze přijato nebylo, a Komise proto v tomto rozhodnutí zásadu energetické solidarity zohlednit nemusela. Vyvozuje z toho, že napadený rozsudek musí být zrušen, jelikož se zakládá pouze na tom, že ve sporném rozhodnutí na tuto zásadu údajně nebylo poukázáno.
- 60 Polská republika, podporovaná Lotyšskou republikou a Litevskou republikou, tvrdí, že druhý důvod kasačního opravného prostředku není opodstatněný.
- 61 Polská republika konkrétně tvrdí, že čl. 194 odst. 1 SFEU stanoví povinnost zohlednit zásadu solidarity mezi členskými státy v rámci všech činností spadajících do politiky Unie v oblasti energetiky, přičemž tato povinnost se neomezuje na činnost během stavu nouze. Podle tohoto členského státu je totiž lepší krizovým situacím zabránit, než je následně napravovat.
- 62 Polská republika kromě toho uvádí, že analogie, kterou Spolková republika Německo činí mezi článkem 194 SFEU a článkem 222 SFEU, není správná, jelikož takové zvláštní a naléhavé mechanismy, jako jsou mechanismy upravené v člancích 122 a 222 SFEU, mají odlišnou povahu a cíle než zásada energetické solidarity zakotvená v článku 194 SFEU.
- 63 Pokud jde o argument Spolkové republiky Německo, podle něhož mechanismy nařízení 2017/1938 svědčí o tom, že povinnost pomoci lze uplatnit až v krajním případě, i tento argument je podle názoru Polské republiky nesprávný. Toto nařízení totiž upravuje preventivní opatření a nouzové mechanismy použitelné v případě krize. V projednávaném případě má Polská republika za to, že kdyby mělo být sporné rozhodnutí uplatněno, byla by skutečně ohrožena bezpečnost dodávek energie v Polsku a ve státech regionu střední a východní Evropy, a to z důvodu dominantního postavení Gazprom na trhu dodávek plynu.
- 64 Lotyšská republika tvrdí, že zásada energetické solidarity se neuplatní pouze při řešení výjimečných situací v okamžiku, kdy nastanou, ale vyžaduje i přijímání preventivních opatření. Tuto zásadu nelze vykládat tak, že z ní plyne povinnost „bezpodmínečné loajality“, ale musí být chápána tak, že vyžaduje, aby byla v rámci rozhodovacího procesu zohledněna specifika sousedních států a regionu a respektovány společné cíle Unie v oblasti energetiky. Komise tak byla ve sporném rozhodnutí povinna posoudit, zda změny navržené německým regulačním orgánem mohou ovlivnit energetické zájmy členských států, které mohly být dotčeny.
- 65 Tvrzení Spolkové republiky Německo zpochybňuje i Litevská republika, jelikož je podle posledně uvedeného členského státu založeno na příliš úzkém výkladu zásady energetické solidarity, který není v souladu ani se zněním článku 194 SFEU, ani s právy a povinnostmi vyplývajícími z tohoto ustanovení.
- 66 Komise se ke druhému důvodu kasačního opravného prostředku nevyjádřila.

Závěry Soudního dvora

- 67 Je třeba konstatovat, že článek 194 SFEU neobsahuje žádnou informaci o tom, že by se v oblasti energetické politiky Unie zásada energetické solidarity omezovala na situace uvedené v článku 222 SFEU. Naopak duch solidarity zmíněný v čl. 194 odst. 1 SFEU musí z důvodů uvedených v bodech 41 až 44 tohoto rozsudku provázet jakoukoliv činnost související s politikou Unie v této oblasti.
- 68 Takový závěr nelze zpochybnit článkem 222 SFEU, který zavádí doložku solidarity, podle níž platí, že pokud je některý členský stát cílem teroristického útoku nebo obětí přírodní nebo člověkem způsobené pohromy, jednají Unie a její členské státy společně v duchu solidarity. Jak totiž v podstatě uvedl generální advokát v bodech 126 a 127 svého stanoviska, čl. 194 odst. 1 SFEU a článek 222 SFEU se týkají různých situací a sledují různé cíle.
- 69 Unijní orgány i členské státy musí v rámci vytváření a fungování vnitřního trhu, mimo jiné i trhu se zemním plynem, brát zásadu energetické solidarity uvedenou v článku 194 SFEU do úvahy, když zajišťují bezpečnost dodávek energie v Unii, což znamená nejen, že musí v případě výskytu nouzových situací tyto situace řešit, ale také že musí přijímat opatření k jejich předcházení. Za tímto účelem je nutné vyhodnotit existenci rizik pro energetické zájmy členských států a Unie a zejména pro bezpečnost dodávek energie, a provést tak vyvážení, na které je poukázáno v bodě 53 tohoto rozsudku.
- 70 Co se kromě toho týče nařízení 2017/1938, jehož se dovolává Spolková republika Německo na podporu argumentace, podle které lze povinnost pomoci uplatnit až v krajním případě, je třeba uvést, že toto nařízení upravuje dvě kategorie opatření – zaprvé preventivní opatření, jejichž cílem je zabránit výskytu případných krizových situací, a zadruhé nouzová opatření, která jsou stanovena pro případ, kdy již krizová situace nastane.
- 71 Tribunál tedy v bodech 71 až 73 napadeného rozsudku správně rozhodl, že zásada energetické solidarity zahrnuje obecnou povinnost Unie a členských států zohlednit při výkonu jejich příslušných pravomocí v rámci politiky Unie v oblasti energetiky zájmy všech subjektů, které mohou být dotčeny, a nepřijímat opatření, jimiž by mohly být dotčeny jejich zájmy, pokud jde o bezpečnost dodávek, jejich ekonomickou a politickou životaschopnost a diverzifikaci zdrojů dodávek, aby fakticky projevil svou provázanost a solidaritu.
- 72 Pokud jde o argumentaci Spolkové republiky Německo, že kdyby bylo možno zásadu energetické solidarity uplatnit nad rámec krizových situací, Unii a členským státům by byla uložena povinnost „bezpodmínečné loajality“, která by bránila jakémukoliv rozhodování v rámci Unie, je třeba uvést, že takový výklad spočívá na nesprávném výkladu napadeného rozsudku.
- 73 V bodě 77 napadeného rozsudku, proti němuž kasační opravný prostředek nesměruje, totiž Tribunál správně uvedl, že uplatnění zásady energetické solidarity neznamena, že politika Unie v oblasti energetiky nesmí mít v žádném případě negativní dopady na zvláštní zájmy členského státu v této oblasti. Jak ovšem bylo zdůrazněno v bodech 53 a 69 tohoto rozsudku, unijní orgány a členské státy jsou povinny zohlednit v rámci provádění této politiky zájmy Unie i jednotlivých členských států, které mohou být dotčeny, a v případě konfliktů tyto zájmy vyvážit.
- 74 Druhý důvod kasačního opravného prostředku je tedy nutno zamítnout jako neopodstatněný.

Ke třetímu důvodu kasačního opravného prostředku vycházejícímu z nesprávného posouzení, pokud jde o zohlednění zásady energetické solidarity ze strany Komise

Argumentace účastnic řízení

- 75 Pro případ, že by Soudní dvůr považoval zásadu energetické solidarity za kritérium, které lze na sporné rozhodnutí použít, Spolková republika Německo v rámci třetího důvodu kasačního opravného prostředku tvrdí, že Tribunál opomenul zaprvé skutečnost, že Komise tuto zásadu při přijímání tohoto rozhodnutí zohlednila, a zadruhé to, že zmíněný orgán nebyl povinen podrobně popsat, jakým způsobem ji zohlednil.
- 76 Podle Spolkové republiky Německo se Tribunál v bodě 81 napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že Komise zásadu energetické solidarity nezkoumala, jelikož neposoudila dopady změny režimu provozování plynovodu OPAL na bezpečnost dodávek na polský trh s plynem.
- 77 Podle navrhovatelky je přitom tento závěr Tribunálu v rozporu zaprvé s postupem přijímání sporného rozhodnutí, v jehož rámci mimo jiné Polská republika předložila před přijetím tohoto rozhodnutí písemné vyjádření, jak vyplývá z bodu 10 tohoto rozhodnutí, zadruhé se studií pracovní skupiny složené ze zástupců ministerstva Ruské federace pro energetiku a Komise, která se týkala efektivnějšího provozování plynovodu OPAL, jak vyplývá z bodu 17 sporného rozhodnutí, zatřetí s obsahem tiskové zprávy Komise ze dne 26. října 2016 týkající se dopadů tohoto rozhodnutí na evropský trh s plynem, jak rovněž vyplývá z bodů 80 až 88 uvedeného rozhodnutí, a začtvrté se závěry prověření bezpečnosti dodávek, které Komise provedla při posuzování podmínek pro výjimku podle článku 36 směrnice 2009/73.
- 78 Navrhovatelka nadto uvádí, že mezi Polskou republikou a Gazpromem existuje smlouva o tranzitu týkající se přepravy zemního plynu prostřednictvím polské části plynovodu Yamal za účelem zásobování trhů západní Evropy, včetně polského trhu, až do roku 2020, a mezi největším polským dodavatelem energie a Gazpromem existuje smlouva o dodávkách zemního plynu do konce roku 2022.
- 79 Spolková republika Německo dále tvrdí, že Polská republika usiluje podle prohlášení tohoto polského dodavatele energie o nezávislost na ruském plynu v letech 2022/2023.
- 80 Spolková republika Německo rovněž tvrdí, že sporné rozhodnutí zlepšuje postavení Polské republiky oproti jejímu postavení vyplývajícímu z rozhodnutí C(2009) 4694, proti němuž mohl posledně uvedený členský stát podat žalobu. Plynovod OPAL dále přispívá k dotvoření vnitřního trhu se zemním plynem tím, že přináší výhody pro přeshraniční obchod a bezpečnost dodávek.
- 81 Polská republika má za to, že třetí důvod kasačního opravného prostředku je v rozsahu, v němž jím má být zpochybněno posouzení skutkového stavu, nepřipustný.
- 82 Pokud jde o meritum věci, Polská republika, podporovaná Lotyšskou republikou a Litevskou republikou, tvrdí, že tento důvod kasačního opravného prostředku není opodstatněný.

Závěry Soudního dvora

- 83 V rámci třetího důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka tvrdí, že Komise ve sporném rozhodnutí i při jeho přijímání zkoumala v rámci změny režimu provozování plynovodu OPAL, plánované ve sporném rozhodnutí, zásadu energetické solidarity i důsledky tohoto rozhodnutí na polský trh s plynem.
- 84 Na jednání před Soudním dvorem tento orgán nezpochybnil posouzení provedené Tribunálem, pokud jde o sporné rozhodnutí, přičemž tvrdil, že podle jeho názoru nebyl povinen provést posouzení rizik pro zájmy členských států, které mohly být dotčeny, a tedy ani vyvážení těchto zájmů, jelikož celkově ověřil, zda sporné rozhodnutí představuje hrozbu pro alternativní plynovody,

a konstatoval, že tomu tak není.

- 85 Z článku 256 odst. 1 druhého pododstavce SFEU, jakož i z čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie v tomto ohledu vyplývá, že kasační opravný prostředek je omezen na právní otázky, takže posouzení skutkových okolností provedené Tribunálem nepředstavuje – s výhradou případu jejich zkreslení – právní otázku, která by jako taková podléhala přezkumu ze strany Soudního dvora v rámci kasačního opravného prostředku.
- 86 Je přitom nutno konstatovat, že Spolková republika Německo se v části své argumentace v rámci třetího důvodu kasačního opravného prostředku snaží zpochybnit posouzení skutkové povahy.
- 87 Konkrétně je třeba uvést, že v rozsahu, v němž se navrhovatelka dovolává skutkových okolností přijetí sporného rozhodnutí, či dokonce skutkových okolností, které nastaly po tomto přijetí, ve snaze zpochybnit posouzení provedené Tribunálem v souvislosti s tím, že Komise v tomto rozhodnutí nezkoumala, zda může mít změna režimu provozování plynovodu OPAL, navrhovaná německým regulačním orgánem, vliv na zájmy členských států v oblasti energetiky, které mohou být dotčeny, zpochybňuje pouze analýzu skutkové povahy provedenou Tribunálem, která nepodléhá přezkumu ze strany Soudního dvora.
- 88 Z toho vyplývá, že třetí důvod kasačního opravného prostředku je v tomto rozsahu nepřijatelný.
- 89 V rozsahu, v němž navrhovatelka tímto důvodem kasačního opravného prostředku zpochybňuje výklad sporného rozhodnutí provedený Tribunálem, přičemž za tímto účelem poukazuje na body tohoto rozhodnutí uvedené v bodě 77 tohoto rozsudku, tento důvod musí být zamítnut jako neopodstatněný.
- 90 Žádný z těchto bodů sporného rozhodnutí totiž nemůže zpochybnit závěr Tribunálu obsažený v bodě 82 napadeného rozsudku, podle něhož Komise v tomto rozhodnutí nezkoumala, jaké důsledky by přesměrování části objemů zemního plynu dosud přepravovaných plynovody Jamal a Braterstwo na tranzitní cestu Nord Stream 1/OPAL mohlo ve střednědobém horizontu mít zejména pro energetickou politiku Polské republiky, ani tyto účinky nepoměřila se zvýšením bezpečnosti dodávek na unijní úrovni.
- 91 Třetí důvod kasačního opravného prostředku tedy musí být zčásti odmítnut jako nepřijatelný a zčásti zamítnut jako neopodstatněný.

Ke čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku vycházejícímu z neexistence povinnosti Komise zmínit se o zásadě energetické solidarity

Argumentace účastnic řízení

- 92 V rámci čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku Spolková republika Německo zaprvé tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 79 napadeného rozsudku konstatoval, že ze sporného rozhodnutí není patrné, že by se Komise zásadou energetické solidarity skutečně zabývala, a zadruhé uvádí, že tento orgán nebyl povinen se o této zásadě ve sporném rozhodnutí zmínit. Toto rozhodnutí je podle jejího názoru obsahově správné, jelikož neohrozilo bezpečnost dodávek plynu v Polsku, která nebyla narušena, takže Komise neměla žádný důvod hlouběji zkoumat důsledky sporného rozhodnutí pro polský trh s plynem.
- 93 Navrhovatelka v tomto ohledu odkazuje na judikaturu Soudního dvora týkající se povinnosti odůvodnit právní akty, zejména na rozsudek ze dne 11. července 1989, Belasco a další v. Komise (246/86, EU:C:1989:301, bod 55), a na zásadu řádné správy zaručenou v článku 41 Listiny

základních práv Evropské unie, z níž vyplývá, že není nezbytné upřesnit všechny relevantní skutkové a právní okolnosti. Kdyby byla Komise v projednávaném případě nucena uvést veškeré důsledky sporného rozhodnutí pro členské státy ve světle zásady energetické solidarity, tato povinnost by překračovala meze požadavků stanovených unijním právem.

- 94 Polská republika tvrdí, že čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku je irelevantní a v každém případě neopodstatněný.
- 95 Litevská republika, která uvedený důvod kasačního opravného prostředku analyzovala společně se třetím důvodem, poukazuje na tuto analýzu.
- 96 Lotyšská republika a Komise se ke čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku nevyjádřily.

Závěry Soudního dvora

- 97 Je třeba uvést, že Tribunál v bodech 79 až 82 napadeného rozsudku konstatoval nejen, že zásada solidarity ve sporném rozhodnutí není zmíněna, ale také že z tohoto rozhodnutí není patrné, že by Komise přiměřeně posoudila dopad rozšíření výjimky týkající se plynovodu OPAL na polský trh s plynem a na trhy jiných členských států než Polské republiky, které by mohly být zeměpisně dotčeny.
- 98 Na rozdíl od tvrzení navrhovatelky Tribunál dovedl, že je nutno sporné rozhodnutí zrušit, právě z tohoto důvodu, a nikoli kvůli pouhé absenci zmínky o zásadě energetické solidarity v tomto rozhodnutí nebo nedostatečnému odůvodnění tohoto rozhodnutí.
- 99 Vzhledem k tomu, že napadený rozsudek vychází ze závěru, že sporné rozhodnutí bylo přijato v rozporu se zásadou energetické solidarity, musí být čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut jako irelevantní.

K pátému důvodu kasačního opravného prostředku vycházejícímu z porušení čl. 263 druhého pododstavce SFEU

Argumentace účastnic řízení

- 100 V rámci pátého důvodu kasačního opravného prostředku Spolková republika Německo tvrdí, že Tribunál v bodě 79 napadeného rozsudku porušil čl. 263 druhý pododstavec SFEU. Tento důvod kasačního opravného prostředku má dvě části.
- 101 V první části pátého důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když konstatoval, že ze sporného rozhodnutí není patrné, že by se Komise zásadou energetické solidarity skutečně zabývala, ačkoliv platí, že rozhodnutí, které je nesprávné pouze z formálního hlediska, nelze automaticky zrušit.
- 102 Spolková republika Německo je toho názoru, že podle čl. 263 druhého pododstavce SFEU nelze zrušit věcně správné rozhodnutí, i když je formálně protiprávní.
- 103 Druhá část pátého důvodu kasačního opravného prostředku vychází z toho, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když zohlednil argument Polské republiky týkající se údajného porušení zásady energetické solidarity, který měl být uplatněn v rámci žaloby proti rozhodnutí C(2009) 4694. Tento argument vznesený před Tribunálem v rámci žaloby na neplatnost sporného rozhodnutí je tedy opožděný, a v rámci žaloby v dané věci tudíž neměl být zohledněn.

- 104 Polská republika a Litevská republika mají za to, že pátý důvod kasačního opravného prostředku není opodstatněný.
- 105 Lotyšská republika a Komise se k pátému důvodu kasačního opravného prostředku nevyjádřily.

Závěry Soudního dvora

- 106 Co se týče první části pátého důvodu kasačního opravného prostředku, je třeba poznamenat, že na rozdíl od tvrzení navrhovatelky a jak bylo uvedeno v bodech 97 a 99 tohoto rozsudku, Tribunál nezrušil sporné rozhodnutí kvůli nedostatku odůvodnění. Konkrétně v bodech 83 a 84 napadeného rozsudku Tribunál rozhodl, že sporné rozhodnutí bylo přijato v rozporu se zásadou energetické solidarity, a je tudíž nutno jej zrušit, jelikož jím byla tato zásada porušena. Z toho plyne, že první část tohoto důvodu kasačního opravného prostředku je irelevantní.
- 107 Co se týče druhé části pátého důvodu kasačního opravného prostředku, postačuje konstatovat, že sporným rozhodnutím byly změněny podmínky pro výjimku, jež byly uznány v rozhodnutí C(2009) 4694, a že se jedná o dvě nezávislá rozhodnutí, jak uvedl Tribunál v bodě 57 napadeného rozsudku, proti němuž kasační opravný prostředek nesměruje, takže argument Spolkové republiky Německo týkající se opožděnosti žaloby podané Polskou republikou proti spornému rozhodnutí proto, že tento členský stát nepodal žalobu proti rozhodnutí C(2009) 4694, nemůže obstát.
- 108 Z toho vyplývá, že druhá část pátého důvodu kasačního opravného prostředku není opodstatněná.
- 109 V důsledku toho musí být pátý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut zčásti jako irelevantní a zčásti jako neopodstatněný.
- 110 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že jelikož žádnému důvodu kasačního opravného prostředku nebylo vyhověno, tento kasační opravný prostředek musí být v plném rozsahu zčásti zamítnut a zčásti odmítnut.

K nákladům řízení

- 111 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 184 odst. 1 téhož jednacího řádu, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.
- 112 Vzhledem k tomu, že Polská republika požadovala náhradu nákladů řízení a Spolková republika Německo neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit, aby nesla vlastní náklady řízení a nahradila náklady řízení vynaložené Polskou republikou.
- 113 Podle čl. 140 odst. 1 jednacího řádu, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 184 odst. 1 téhož jednacího řádu, členské státy a orgány, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, nesou vlastní náklady řízení. Pokud se vedlejší účastník v prvním stupni, který sám nepodal kasační opravný prostředek, účastní řízení před Soudním dvorem, může Soudní dvůr na základě čl. 184 odst. 4 jednacího řádu rozhodnout, že tento účastník řízení nese vlastní náklady řízení.
- 114 Vzhledem k tomu, že se Lotyšská republika, Litevská republika a Komise účastnily řízení před Soudním dvorem, je důvodné rozhodnout, že ponесou vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) **Kasační opravný prostředek se zčásti odmítá a zčásti zamítá.**
- 2) **Spolková republika Německo ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Polskou republikou.**
- 3) **Lotyšská republika, Litevská republika a Evropská komise ponесou vlastní náklady řízení.**

Podpisy.

***** Jednací jazyk: polština.